

Kiss Erika

FEJEZETEK A JÁSZSÁGI TELEFÓNIA TÖRTÉNETÉBŐL

A telefonfejlesztés 1994 nyarán - amikor e történet megírásának gondolata felmerült - már a megvalósítás fázisában volt, s 1995-96-ban ténylegesen be is fejeződött. Nagyon érdekes azonban az a történet, az út, amíg idáig eljutott az ügy. Rengeteg buktatóval, előre nem látott akadályokkal kellett megküzdenie a 18 jászsági településnek, hogy a telefonfejlesztést megvalósíthassa. Ezt a történetet szeretném most újra felelevenítve az olvasók elé tárni. Jó sorsom úgy hozta, hogy részese lehettem az eseményeknek. Mondhatni belekeveredtem a vitákba, a csatározásokba, a levelezésekbe, a nyilatkozatháborúkba, az olykor elkeseredett és csalódott emberek panaszáradatába. Mindezt szeretném most már az idő távlatából nagyon tárgyyszerűen az olvasók elé tárni. Ez a történet nem minden tanulság nélküli. Az átalakulás keservei, nehézségei, gondolkodásunk, szemléletünk átforgalmazása is nyomon követhető benne. Amit egy írás, egy kisebb tanulmány a történelem morskáiból megőrizhet, azt meg kell tennie. Márpedig ezek az évek a történelem izgalmas lapjai lesznek egykor.

A kezdetekről

A történetet Jászboldogházán kezdjük. Matók István polgármester még tanácselnök korából őriz dokumentumokat a telefonüggyel kapcsolatban. A Ferenc József korabeli telefonközpontjuk 22 állomást üzemeltetett a faluban. Délután 4-kor, amikor a telefonkezelő munkaideje lejárt, megszűnt a kapcsolat. A beteghez mentőt sem lehetett hívni. A falu azonban maga akart változtatni ezen a helyzeten. A tanács „bepájkolt” 1 millió forintot 1986-ban. Egy alig 2 ezres kis falunak ez az 1 millió forint akkor óriási összeg volt, de telefont akartak. Tárgyaltak többször is a Magyar Posta illetékeseivel. Ekkor ugyanis még a Postához tartozott a távközlés is. A boldogháziak 200 vonalat szerettek volna, erre szánták az 1 milliót. A Posta azonban akkor, ebben a térségben semmilyen fejlesztést nem tervezett. Az 1 millió forintot sem tudta átvenni, hisz ez is példa nélkül álló eset lett volna számukra. Tevékenységüket az előírt tervek és az ehhez kapcsolódó érdekek vezérelték. Nem voltak alkalmasak szervezeten sem, de más tekintetben sem, hogy a terveikbe nem illő települési, vagy előfizetői igényeket teljesítsék.

Boldogházán a rendszerváltás hozta az újabb telefonfejlesztési ügyet. Eszes János agilis, talpraesett, jó szervező és harcedzett kereskedő hírében állott. Felvállalta a telefonügyet. Ráadásul ő az alapítója az MDF helyi szervezetének, ami ekkor használt a telefonügynek is. Kapcsolatai, információi révén megkezdődött a fejlesztés újabb lehetőségeinek felkutatása és a lakosság szervezése. Ez utóbbiakat nagyon nem kellett győzködni. Az ekkori elképzelések szerint 25 ezer forintos csatlakozási díj lett volna, ezt a Posta szakembereivel kalkulálták ki. Ez vonalanként reális díjnak tűnt 1989-ben. Jászboldogházán 184-en írták alá azt a nyilatkozatot, mely a csatlakozási szándékokat dokumentálta. Eszes János hatalmas szervezőmunkáját végül a tanács is támogatta. Tárgyaltak az OTP-vel a lakossági hitelekéről - hisz nem mindenkinek állt a ládafiában a 25 ezer forint -, és a Debreceni Posta Igazgatósággal a megvalósításról (a Jászság ugyanis oda, majd később a MATÁV Debreceni Igazgatóságához tartozott).

Debrecenben előkészítették a terveket, a megállapodási dokumentumokat. A Posta távközlési fejlesztésben illetékes osztályvezetőjével, Dedinszki Lászlóval mindent előkészítettek a többfordulós tárgyalássorozat eredményeként. A faluban 200 telefonvonalat és egy hozzávaló telefonközpontot reméltek. 1989-ben már 4 millió forintot is áldozott volna a tanács, ha a régi telefonközpontot lecserélik és a vonalszámbővítés is megvalósul. Az volt a falu kívánsága 1989 őszén, hogy ez a terv 1990 decemberére valósuljon meg. Boldogházán azt is vállalták, hogy a kiüresedett egykori pártházat átadja a Postának az új telefonközpont céljára. Sőt a 4-5 telefonközpontos dolgozó „tartását” is vállalta volna a tanács annak reményében, hogy így megvalósulhat a tervük.

A Debreceni Postaigazgatóság vezetője, Hegedűs Tibor, 1989. december 1-én kelt levelében az áll, hogy a kis kapacitású LB III/30-as központot CB típusúra cserélnék, s Jászberényhez kapcsolódva 12 csatornás berendezéssel oldanák meg a falu telefonellátását. A helyi hálózat bővítése, egy nyilvános telefonállomás telepítése is szerepel a levélben. A boldogházi - végső soron technikailag nem a legkorszerűbb csak egy "levetett darab", de a korábbinál jelentős előrelépést jelentő - fejlesztés költsége 1989 végén 12 millió 442 ezer forintra rúgott. Ezen felül a 4 telefonkezelő biztosítását a községtől várták el. A levél utolsó mondata így szól: *„Tájékoztatásul közlöm, hogy a terület automatizálására jelenlegi ismereteink szerint csak 1995. után kerül sor.”*

A szerződés aláírására Debrecenbe utazó boldogházi küldöttség azonban Dedinszki László osztályvezetőnek húlt helyét találta. Különböző szabálytalanságok miatt rövid úton leváltották. Matók István polgármester ma is

keserűen emlékszik azokra a pillanatokra, amikor Debrecenben keresték az osztályvezetőt és ott azt sem tudták, hol van Jászboldogháza.

A remények azonban nem hunytak ki. Eszes János az MDF választási sikerét is latba vetve próbálta továbbvinni az ügyet. 1990 tavaszán újabb tárgyalások következtek. Az árak azonban egyre kúsztak felfelé, s a fejlesztés végösszegeként 10-12 millió szerepelt. Megpróbálták, hogy a Jászberény és Jászboldogháza között létező (és 1994-ben még létezett) kétszer 7-es kábelt kihasználva megoldást találjanak. Ezek a vonalak a honvédség tulajdonában voltak, így kivitelezhetetlennek bizonyult az ötlet. 1990 őszére a telefonfejlesztés Jászboldogházán lekerült a napirendről. Ebben az időszakban történt, hogy Magyar Postából kivált a távközlés és megalakult a Matáv Rt., ezzel elkezdődött egy új fejezet.

A jászsági próbálkozásai közül a jászárokszállási sikeréről sem lehetett ebben az időszakban beszélni. A megye északi csücskében, Vámosgyörkhöz, Gyöngyöshöz karnyújtásnyira másfelé kacsintgattak. Heves megye ezen területén a telefonfejlesztés már évekkel korábban megvalósult, ezek a települések bekapcsolódtak az országos távhívó hálózatba. Jászárokszállás polgármestere, ki korábban szintén tanácselnök volt, kétfelé kacsintgatott. Miskolc és Debrecen azonban egyaránt bevehetetlen bástya volt és maradt. Heves és Gyöngyös a miskolci távközlési igazgatósághoz, míg a Jászság a debrecenihez tartozott. Nemhogy más körzet, de még más megye is! E két dolog sűrű vasfüggönyként hullt rájuk. S bár más jellegű kapcsolatrendszerében e települések mindennapos összeköttetésben álltak, e téren e határok átjárhatatlannak bizonyultak.

A rendszerváltás hajnalán

Az 1990 őszi helyhatósági választások után valóban új fejezet kezdődött a magyarországi települések történetében. Az új parlament önkormányzati törvénye valós önállóságot biztosított a településeknek. A megye szerepe gyengül, elveszítette korábbi mindenható, újraosztó és osztogató szerepét. Az önkormányzati önállóság azonban nem zárja ki az összefogás lehetőségét. Így, mint az ország más területén is 1990 novemberében megalakul a Jászsági Települések Önkormányzati Szövetsége. A 18 település polgármesterei összeültek, s megvitatták, melyek azok a feladatok, melyeket csak közösen, a Jászság egészének épülésére lehet megvalósítani. Első helyre a telefonhelyzet megoldása került.

Megkezdődött tehát, mostmár közös erővel a lehetőségek felkutatása. A Postából kivált Matáv Debreceni Igazgatóságának vezetője, Bárány Endre és munkatársai Jászberényben tárgyaltak 1991 februárjában. Ekkor már a Matávnak részletes fejlesztési programja volt. Ez a

Matáv berkein belül *faluprogram* néven lett ismert, és a Jászság tekintetében a következőket tartalmazta: „1993 4. negyedévi határidővel 1,32 milliárd forintos költséggel 7800 induló és 22 ezer fővonalú végkapacitással korszerű, digitális kapcsolástechnikával az országos és nemzetközi távhívó hálózatba való bekapcsolódás”. A terv azonban 1993 végéig nem ígért semmit. Első lépésként is csak azt, hogy minden faluban lesz egy olyan nyilvános telefonállomás, mely a crossbar-rendszerhez csatlakozik és visszahívható is. (Ezt meg is valósította a Matáv). Ettől a faluprogram elnevezés is. Az üzleti igények kielégítésére Jászberénybe 1200, Jászapátiba 320 előfizető fogadására alkalmas egységet is ígértek, amelyet természetesen csak a vállalkozások támogatására adták volna.

A jászsági polgármesterek Siklós Csaba miniszternél is próbálkoztak, hátha meggyorsítható a jászsági telefonfejlesztés ügye, mivel az országos átlagnál is kevesebb volt akkor a telefonvonalak száma. Perlaki György, a MATÁV akkori vezérigazgató-helyettese 1991. február 21-én kelt levelében egy ígéretes lehetőséget vázolt fel.

HELYSÉGNÉV	KÖZPONT KAPACITÁS 2000-BEN
Jászladány	960
Jáskisér	960
Jásztelek	Jászberényhez kapcsolva
Jászdózsa	640
Jászfákóhalma	640
Alattyán	320
Jánoshida	640
Jászsalsószentgyörgy	640
Pusztamonostor	640
Jászfelsőszentgyörgy	320
Jászszentandrás	640
Jászapáti	1800
Jászárokszállás	1500
Jászfényszaru	960
Jászágó	Pusztamonostorhoz kapcsolva
Jászboldogháza	320
Jászivány	Jászapátihoz kapcsolva
Jászberény	9000

A táblázatban vázoltakkal kapcsolatban azonban Perlaki György írta: „... a fejlesztés várhatóan csak a kilencvenes évek középső harmadában valósítható meg.” Az elképzelés költségét 1991-ben a Matáv 1,5 milliárd forintra becsülte, megvalósítását pedig 1,5-2 év alatt látta teljesíthetőnek. Mindehhez azonban az önkormányzatok, a lakosság és tőkeerős befektetők bevonásával is számoltak, a fejlesztéshez mindenképpen vállalkozási, részvénytársasági formában láttak esélyt.

A jázsági polgármestereknek azonban ez kevésnek tűnt. Ekkor, tehát 1991 tavaszán már köztudott volt, hogy a Matáv világbanki hitellel megkezdheti az országos optikai gerinchálózat kiépítését, mely a hazai távközlést világszínvonalra emeli. Ez azonban olyan óriási munka, s olyan költséges, hogy a Matávnak nemigen jut ereje a települési hálózatok építésére. Ezt feltételezték a jázsági polgármesterek. Az önkormányzati szövetség úgy gondolta, létre kell hozni egy részvénytárságot, mely a hálózatépítést megvalósítja. (Ilyen megoldásra egyébként a Matáv is gondolt és tett is ajánlatot 91 tavaszán a jázságiaknak!). Ha van hálózat, akkor a Matáv korszerű optikai gerinchálózatára rá kell csatlakozni. Ez a bizonyos gerinchálózat egyébként új irányt szabott a távközlésnek is, ugyanis a Jázságot Nagykáta felől éri el, Jázsberényben pedig ketté ágazik, Jázsapáti, Heves és Szolnok irányába. Aki ismeri a jázságiak történelmét, az tudja, hogy mi csoda nagy dolog az, amikor egyszer az életben valami hamarabb ér el Jázsberénybe, mint a megyeszékhelyre.

Reményteljes kezdetek

A Jázsági Önkormányzatok Szövetsége pályázatot írt ki a térség telefonfejlesztésének megvalósítására. Erre 6 pályázat érkezett. A pályázók a következők: EME Kft., KÉV-METRO, SZKI., POTI, FÁZIS KFT., és a Műszertechnika Rt. A bírálóbizottság a Műszertechnika Rt. ajánlatát fogadta el.

A megvalósulás alapja a térség önkormányzatainak összefogásával és tőkájével létrehozott Jázs-Com Rt., melynek alapítói sorában ott van a megyei önkormányzat is 1 millió forinttal és a Műszertechnika Rt. is. Ők egyben szakmai befektetők, mert tevékenységi körük ekkor már kiterjed a távközlésre is. Konceptiójuk egyedülálló, de az önkormányzatok számára nagyon vonzó. Ráadásul a Matávhoz képest gyorsabb és olcsóbb megoldást kínálnak. A Műszertechnika ebben az időszakban több térségben önkormányzati részvétellel hasonló társaságokat létesít. A Jázságnak is előnyösnek tűnik a Műszertechnikával való együttműködés. Miként lesz így telefon? Erről többet megtudhatunk a Jázsüret újság 1991. nov. 9-én megjelent cikkéből.

Nemcsak a Műszertechnikának jó üzlet

....megkérdeztük a Műszertechnika Rt. Telekommunikációs igazgatóját, Kelemen Antalt, miért üzlet számukra, hogy telefonhálózatot építenek szerte az országban.

- A távközlés mindenhol jó befektetés a világon. A Műszertechnika Rt. éppen 10 éves és magánvállalkozásként már sok tapasztalattal rendelkezik. Megvizsgáltuk a hazai távközlési helyzetet. Cégünket a svéd Ericsson cég kiválasztotta partnerként, szakmai felkészültsége és vállalkozási tapasztalatai okán.

- *Úgy tudom, több területen is megindult a telefonfejlesztésre alakuló társaságok létrehozása. Hol tartanak ebben?*

- A fővárosra is kiterjedő marketing tevékenységünk csupán 3 megyében tűnik egyelőre eredménytelennek. Az első részvénytársaság Berettyóújfalú körzetében alakult augusztusban. Azóta már a nyolcadik góckörzettel is aláírtuk a szerződést. A helyi önkormányzatokkal közösen alapítjuk a részvénytársaságokat, így a fejlesztések sikerében ők is érdekeltek. A falvak - mivel ők vannak nagyon rossz helyzetben - szívesen csatlakoznak, hisz önállóan reális lehetőségük csak a telefonfejlesztésre.

- *Sokan kérdezik, milyen lesz a Matávval ezután a kapcsolat, hogyan lehet majd telefonálni, ha kétféle rendszer, kétféle szolgáltató működtet telefontársaságokat?*

- A Matávnak is érdeke, hogy tőkeerős cégek beszálljanak a góchálózatok kiépítésébe. A gerinchálózat megvalósítása óriási műszaki és finanszírozási terhet ró a Matávra. A gerinc és góchálózatoknak egymásra utaltságuk miatt együtt kell működniük. Akkor keletkezik haszon, ha kiépül a hálózat és az előfizetők telefonálnak. A Műszertechnika a helyi részvénytársaságokkal együtt épp ezt akarja elérni. A Matávos gerincvezeték 1992-ben kiépül Jászberényig. Az addig elkészülő góchálózat azonnal csatlakozhat rá. Ezt remélhetőleg a hamarosan megszülető távközlési törvény is segíti. A régi és az új telefonvonalak „együtműködése” pedig olyan technikai probléma, melyet mindenhol a világon meg tudnak oldani a szakemberek.

- *A Műszertechnikának miért éri meg a hálózatfejlesztésre invesztálni? Az előfizetőktől kért 15 ezer forintos csatlakozási díj ugyanis nem fedezi a kiépítés költségeit.*

- A Műszertechnika megtalálta azokat a külföldi befektetőket, akik kemény feltételeket szabva hozzák tőkéjüket. Épp az, hogy vállalkozói alapon jönnek létre a részvénytársaságok biztosíték arra, hogy a fejlesztés meg is valósul. A befektetett pénzét mind az önkormányzatok, mind a Műszertechnika, mind a külföldi befektető hasznosítani akarja. A hálózat pedig a működése során „termeli” a pénzt. A telefon léte a gazdaság fellendüléséhez is hozzájárul. Ezáltal az emberek többet keresnek, többet adóznak, s ez az önkormányzat kasszájában is érződik. Tehát többszörösen megtérül a be-

fektetés. Az előfizető sem jár rosszul, hisz olcsón jut telefonhoz. Azért ilyen olcsón, mert a befektetőnek van tőkéjük és a megtérülést 4-8 évben számolják. Tehát türelmesek, nem a gyors haszon a céljuk.

- *És hogyan alakul majd a telefonálás díja?*

- Mivel Magyarországon már most több telefontársaság van és a közeljövőben még több lesz, ezt a kérdést kormányzati szinten kell megoldani. Ez nem a Műszertechnika dolga. Megítélésem szerint hasznos volna távközlési főfelügyeletet létrehozni (ez *meg is született*. a szerk.) A távközlési törvény megalkotása pedig azért is fontos, hogy ezeket a kérdéseket szabályozza.

- *Milyen a kapcsolatuk a Matávval?*

- Nemcsak versenytársak, partnerek is vagyunk. Számunkra is létkérdés, hogy a kiépített hálózatokon telefonáljanak az előfizetők. Telefon nélkül a gazdasági fejlődés ma elképzelhetetlen Magyarországon. A Műszertechnika 3-5 év alatt európai színvonalúra szeretné fejleszteni a hálózatot. Ez 3-4 millió új telefonvonalat jelent.

Az előrelátás iskolapéldája

A Jászsági Önkormányzatok Szövetsége 1991 novemberében létrehozta telefon-beruházás megvalósítására a Jász-Com Rt-t. A 41,76 millió alap-tőke a következők tulajdona: Műszertechnika Rt. 20 millió, Jászárokszállás 1,9 millió, Jászágó 190 ezer, Jászdózsa 300 ezer, Jászszentandrás 660 ezer, Jászkóhalma 660 ezer, Jászapáti 1 millió 980 ezer, Jászkisér 1 millió 260 ezer, Jászsószentgyörgy 870 ezer, Jánoshida 580 ezer, Alattyán 440 ezer, Jászboldogháza 420 ezer, Jászfelsőszentgyörgy 420 ezer, Pusztamonostor 370 ezer, Jászfényszaru 1 millió 240 ezer, Jásztelek 370 ezer, Jászivány 120 ezer, Jászberény 5 millió 950 ezer, Jászladány 1 millió 300 ezer, Jász-Nagykun-Szolnok megye önkormányzata 1 millió, Tarnaörs 370 ezer, Kőtelek 470 ezer, Nagykőrű 460 ezer, Tizzasüly 430 ezer. A négy Jászságon kívüli település csatlakozása azt jelezte ebben az időben, hogy a falvak valóban keresik a kiutat, a megoldást, s az ilyen típusú összefogásnak hitele van az emberek szemében.

Ezzel párhuzamosan bejegyezték a Jászsági Telefonfejlesztési Alapítványt is. A jászsági honatyák ugyanis igencsak meggondoltak és előrelátóak voltak. A telefonigénylőktől begyűjtött pénzt ugyanis az alapítvány számlájára helyezték el. Egyrészt az alapítvány pénzét nem adták oda minden szíre-szóra, másrészt az akkor érvényes szabályok szerint az alapítványok javára történő befizetésekkel a magánszemélyek csökkenthették adóalapjukat. A befizetett 15 ezer forintokból átlagosan 4 ezer forintnyi adókedvezménye „született” a jászsági polgároknak, ami

nem elhanyagolandó szempont. Az ügyet felkarolta Kis Zoltán parlamenti képviselő. Maga vállalta a kuratóriumi elnökséget. Az alapítvány bejegyzésének adminisztrációját gyors ütemben elvégeztette, már 91 decemberében be lehetett fizetni a tizenötezer forintokat. Az alapítványon gyűlő pénz lekötötték, az kamatozott is, s a beruházás tényleges megkezdéséig onnan egy fillért ki nem vettek. Az alapítvány ügyeit minden érintett társadalmi munkában végezte. Nem árt itt megjegyezni, hogy hasonló szerveződésű társaságoknál ez nem így történt. Például Hajdúböszörményben a begyűjtött pénzekből a részvénytársaság egy részt elköltött tervekre, az alkalmazottak bérére, iroda fenntartására. Jó befektető társat azonban később nem találtak, s elbukott a kezdeményezés, de azok a vezetők is, akik ebben részt vettek.

A Jász-Com Rt. konkrét ajánlata tehát a következő volt 1991-92-ben: *nemzetközi távhívásra is alkalmas, a nap 24 órájában üzembiztosan működő, téves kapcsolásoktól mentes digitális, számítógépes adatátvitelre, továbbá kábel tévé és vagyonvédelmi rendszer jeleinek átvitelére is alkalmas telefon fővonalat és minden vonallal egy telefonkészüléket is.* Ezt az ajánlatot legkésőbb 1993. novemberére kívánták teljesíteni minden olyan befizető számára, aki a csatlakozási díjat a Jászsági Telefonfejlesztési Alapítvány számlájára befizette.

Bonyodalmak sorozata

Sok azonban a bizonytalanság és a tisztázatlan dolog. A Műszertechnika telekommunikációs igazgatója, Kelemen Antal is említette interjújában, hogy ekkor még nincs távközlési törvénye az országnak. Tisztázatlan a távközlési piac résztvevőinek szabályozása a tarifa kérdésében is. Márpedig az egyszerű jászsági polgárt az érdekli, hogy 15 ezer forintjáért mit kap. Telefonvonalat, készüléket is? Mennyiért tud majd telefonálni? A Matáv hálózata és az újonnan megépülő hogyan fog egymáshoz kapcsolódni? A Matáv és a Műszertechnika hogyan viszonyul egymáshoz.... és még sorolhatnánk. Ebben az időszakban a Matáv nem örül a sok új helyi részvénytársaság megalakulásának. Az állami mamutvállalat monopóliumának megőrzésén fáradozik és privatizációja ekkor még szóba sem kerül. Húzza az időt, kitérő nyilatkozatokat tesz, ködösít. Ilyen az 1991 október 18-án kiadott közös nyilatkozat is.

Közös közlemény

A Magyar Távközlési Vállalat és Műszertechnika Rt. a napokban megállapodást írt alá, melynek értelmében az aláírók megvizsgálják,

hogy az egyeztetett üzleti érdekeik alapján miként tudnak együttműködni a magyar távközlési hálózat fejlesztésében, különös tekintettel a regionális telefontársaságok szervezésével, finanszírozásával, műszaki tervezésével és üzleti megvalósításával összefüggő kérdésekre.

A megállapodás keretein belül a Matáv és a MT Rt. közösen választanak ki területeket az együttműködés céljára és ezek fejlesztési lehetőségeinek elemzésére. Minden esetben először megvalósíthatósági tanulmányt készítenek. A felek ennek alapján hoznak később döntést, közös vállalkozás alapításáról, illetve az MT Rt. már megalakított társaságai esetében a Matáv esetleges belépéséről és a szükséges változtatásokról, továbbá a működtetés módjáról.

A leendő társaságok által létrehozott hálózatok számára a Matáv mindenképpen biztosítja az országos távbeszélő hálózathoz való csatlakozás lehetőségét, abban az esetben is, ha a hálózat bármilyen oknál fogva végül is részvétele nélkül épül ki, feltéve, hogy a hálózat és az azon szolgáltató társaság minden tekintetben teljesíti a mindenkor hatályos jogi és műszaki előírásokat. A két vállalat vezetése 1993 végéig tartó időszakban mintegy 10 közös vállalkozás megindítására lát lehetőséget.

Budapest, 1991. október 28.

Besenyey Balázs Műszertechnika Rt. Sziráki Péter Matáv Rt.

Beindul a nagy fúrás

A szerteágazó, sok tisztázatlan részlettel bíró ügy 1992 elején elbukni látszik. A döntésében tanácstalan állampolgárt újabb és újabb ajánlatokkal keresik meg. Másoknak is eszükbe jut, hogy a távközlés szerte a világon jó üzlet, nem érdemes tehát kimaradni belőle. Így az előfizetők szervezésének időszakában zavart keltő akciók csökkentik a csatlakozók számát. A Műszertechnika úgy számol, hogy akkor éri meg elkezdeni a munkát, ha a Jászságból legalább 25 ezer csatlakozó van. Ez a közel 100 ezres létszámú térségben - tekintetbe véve a vállalkozásokat is - akkor egyáltalán nem tűnik irreálisnak. Márcsak azért sem, mert a Jászságon kívül még négy település is csatlakozott a Jász-Com Rt.-hez, Tarnaörs, Tizzasüly, Nagykörű és Kőtelek is így remélte telefongondjának megoldását. Így már mintegy 120 ezresre bővült a piaci kör.

Az ellenpropaganda legfőképpen Jászberényben erős és így csökkenti a potenciális előfizetők számát. A Kábel Kft. hálózatával már végigásta a várost, hogy biztosíthassa a műholdas tévéprogramokat a lakásokban. A legtöbb kábelrendszer általában alkalmas a telefon és a tévé jeleinek továbbítására. Ez a mai kor színvonalánál már sehol sem

jelent problémát. Így a jászberényi Kábel Kft. tulajdonosai, vezetői úgy gondolták, hogy az ő rendszerüket is alkalmassá lehet tenni telefonálásra. Ajánlatukkal a Kábel Tv. adásaiban bombázzák a város lakóit. Ők a Jász-Com Rt.-vel szemben 8 ezer forintért ígérnek az áhított telefont azokban a lakásokban, ahol már bent van a kábeltévé. Telefonkészüléket pedig mindenki maga vásárolna, olyat amelyet ízlése és pénztárcája megenged. A telefon megcsörrenését 1993 első negyedévére ígérték.

Kétségtelen az ajánlat igen vonzó volt. Ám a műszaki háttér, a jelentős tőkeigény, a Matávval való együttműködés részletei még nagyobb homályban voltak, mint az önkormányzati társaság, a Jász-Com Rt. esetében. A két cég közötti belviszály szinte „háborúvá” fajult akkor Jászberényben. Az érdekvizonyok ugyanis furcsán alakultak a háttérben. A Jász-Com Rt.-t 22 település önkormányzata támogatta és a Műszertechnika tőkéjét is bekalkulálták. A Kábel Kft. azonban csak Jászberényben működött, alapítója a Jászszági Építőipari Kiszövetkezet, mely ekkor már az építőipar tragikus visszaesése miatt gondokkal küszködik. Vezetője pedig, Novotni Jánosné a polgármester ellenlábas, és önkormányzati képviselő is. A jászberényi önkormányzati ülésen heves szócsaták, veszekedések, kivonulással tarkított sértődések, határozatképtelenné fogyasztott testületi részvétel, majd utólag megtámadott érvényes határozatok körüli viták zajlanak. A tisztánlátás érdekében és a helyzet részleteinek bemutatására idézünk most két levelet, szintén a Jászkürt újság 1992. április 18-i számából.

Matáv Vezérigazgatóság Regionális Befektetési Koordinációs Ágazat igazgatója, Sziráki Péter részére

Tisztelt Sziráki úr!

A Jászországban a telefonfejlesztés megoldására 1991 novemberében a Műszertechnika Rt. közreműködésével létrejött a Jász-Com Rt. Információink szerint a Matáv és a Műszertechnika Rt. megállapodott az együttműködésben. A Jász-Com Rt megkezdte az előfizetők gyűjtését a terület 22 önkormányzatával közösen.

Jászberényben 2 éve működik a Kábel Kft. A műholdas tévéadásokat 4500 lakásba viszik el. A kábeltévé 1992. február 12-i műsorában értesítette a lakosságot, hogy a kábelhálózaton telefon is működtethető. A kábeltévés lakásokba 8 ezer forintért biztosítják a telefonvonalat 1993 első negyedévében. A Matáv által építendő optikai gerinchálózatra ekkor tud rácsatlakozni a kft. Tisztelettel kérem Önt az alábbi kérdésekre szíveskedjék választ adni.

1. A Matáv milyen megállapodást kötött a jászberényi Kábel Kft.-vel, készült-e megvalósíthatósági terv?
2. A Kábel Kft. hálózata alkalmas-e a telefonszolgáltatásra, ismerik-e, megvizsgálták-e?
3. A Matáv Jászberényben mikorra tervezi a digitális telefonközpont üzembe helyezését, mely nélkülözhetetlen a telefonáláshoz?
4. Elképzelhető-e, hogy a telefonálás díját a Matáv és a Kábel Kft. közösen állapítja meg. (Ez hangzott el a tévében.)
5. Önök szerint elképzelhető-e, hogy a Jász-Com Rt. fejlesztése mellett Jászberényben a Kábel Kft.-vel is együttműködjön a Matáv?

Tisztelt szerkesztőség!

Az 1992. február végén hozzám érkezett levélre az alábbiak szerint válaszolok.

1. A Debreceni Távközlési Igazgatóság vezetőjétől bekért információk alapján tájékoztatom, hogy az igazgatóság több esetben tárgyalt a Kábel Kft.-vel. Megállapodtak annak közös vizsgálatában, hogy a KTV-hálózat Jászberényben egyáltalán alkalmas-e, és ha igen, akkor milyen formában alkalmas a telefonprobléma megoldására. Erről megvalósíthatósági tanulmányt is készítenek.

2. A Kábel Kft. jászberényi hálózatának alkalmassága tehát vizsgálat alapján fog konkrétan kiderülni. A KTV-hálózatok elvben alkalmasak lehetnek a telefonszolgáltatás biztosítására is, de a konkrét gyakorlati megoldást gondosan ki kell dolgozni és meg kell tervezni. Az együttes és széles körű alkalmazhatóságnak számos olyan feltétele is van, - mint például a telefonszolgáltatással szembeni lényegesen magasabb üzembiztonsági követelmény - melyet a jelenlegi, illetve épülőben lévő KTV-hálózatok ma nem tudnak biztosítani.

3. A Matáv 3 éves terve alapján az országos gerinchálózathoz szükséges digitális felcsatlakozással a jászberényi primer központnak 1993-tól lesz lehetősége. A Matáv a jászberényi primer körzet digitális központokkal történő teljes fejlesztését saját forrásaiból 93 végéig nem tudja biztosítani. Ez legkorábban 1994-től tervezhető.

4. Nem lehetséges, hogy a telefonálás díját a Kábel Kft. és a Matáv határozza meg. Ezt a jelenlegi és a közeljövőben várható új szabályozás egyaránt nem teszi lehetővé. A telefonálási díjak, ill. tarifák hatóságilag szabályozottak lesznek az egész országban.

5. A Matáv minden értelmes és korrekt üzleti együttműködésre kész a távközlési piacon jelenlévő, vagy oda belépni szándékozó partnerekkel. Természetesen mélyebb együttműködésre szerződéses, hosszabb távú üzleti kapcsolatokra csak olyan esetben kerülhet sor, amikor célja-

inkat, lehetőségeinket és üzleti érdekeinket egymással egyeztetni tudjuk. Minden körzetben, így a jászberényi térségben is ezen elvek alapján fogunk együttműködni mindenkivel.

.... Álláspontom szerint a távközlés, a telefonfejlesztés ügye, mai elmaradott állapotában inkább az erőforrásokkal rendelkezők összefogását, s a szereplők széles körű kooperációját, mintsem öldöklő versenyt igényli. Ezt a jelenséget szerencsétlen dolognak tartom. A telefonprobléma megoldására tett erőfeszítések, politikai csatározások keresztűzbe kerültek és így az értelmes megoldások, és valós lehetőségek is e csaták ártatlan áldozataivá válhatnak.

Sziráki Péter Matáv
regionális befektetési igazgató

A Kábel Kft. ajánlatát követően a tanácstalan jászságiak egy újabb ajánlattal találták magukat szembe. Az áramszolgáltató cég is felismerte a távközlésben rejlő lehetőségeket. Az Émász villanyoszlopokkal kívánt „beszállni” az üzletbe, hisz azokon a telefonvezetékek is elfér. Az újabb oszlopok felállítása pedig munkát biztosít meglévő szakembergárdájának. Így tehát összekapcsolhatják a kellemest a hasznossal. Az ő ajánlatuk azonban már vonalanként 40-60 ezer forintról szólt. (Tegyük hozzá, hogy ekkor a reális költség ekörül volt). Az előfizetők szervezését azonban az Émász a polgármesteri hivatalokra bízta. Ők viszont ekkor már javában benne voltak a Jász-Com Rt-s fejlesztés megvalósításában. Így az Émász telefonfejlesztési ötlete hamar kimúlt. A jászberényi Kábel Kft.-vel azonban még dilemmában voltak az emberek. Hisz ez olcsóbb ajánlat volt, s a megvalósulás is hamarabb várható. Így a jelentkezések száma nem érte el a kívánt mértéket. A jászberényi előfizetői gyűjtés tehát kissé megrekedt. A Kábel Kft. csak Jászberényben szolgáltat, tehát telefont is csak a jász főváros lakóinak tudott volna biztosítani. A zavarkeltés azonban mindenképpen csökkentette a befizetők számát. Végül is a Jász-sági Telefonfejlesztési Alapítvány 9569 magán és 212 közületi telefonigénylő pénzét kezelte a végső megoldásig. Ha a meglévő 3069 telefonvonalat is hozzászámoljuk ehhez, akkoris jóval kevesebb a vonalszám, mint amit a szakemberek egy beruházás optimális méretének tekintettek. Ilyen helyzetben talán irreálisnak is tűnhetett a megvalósítás, hisz csak a veszteség biztos a jászsági igények jelzése alapján!

Ezzel telt el az 1992-es esztendő, amely már infláció tekintetében is számottevő volt. Közben megindult a Jász-ságban a gázhálózat kiépítése is, ami újabb kiadásokkal járt a családok számára. Így a befizetők

anyagi lehetőségei gyakorlatilag kimerültek, miközben az optimálisnak tudott jelentkezői létszám, a 25 ezer nem teljesült.

A Jász-Com Rt. nehéz éve

A telefonfejlesztés történetében nemcsak az előfizetőket megzavaró körülmények miatt keletkeztek nehézségek. 1992-ben a Műszertechnika Rt. hozzáállása megváltozott. A részvénytársaság alapításánál vállalt alaptőke összegének csak a felét teljesítették, azaz csupán 10 millió forintot. A másik felét a tulajdonostársak szorgalmazására sem teljesítette. Alapvető változások történtek a Műszertechnika külföldi befektetőinek körében is. A távközlési fejlesztéseik megvalósításához komolyan számitottak a Magyarországra bejövő tőkére. Közöttük Robert Maxwellnek, az ismert sajtócézárnak befektetési szándékaira is. Váratlan halála azonban ezeket az elképzeléseket áthúzta.

Széles Gábor, a Műszertechnika Rt. tulajdonosa, elnök-vezérigazgatója, a Gyáriparosok Országos Szövetsége elnöke befolyásos, jelentős személyiség. Az MDF egyik szakértő politikusaként részt vett a gazdasági program kidolgozásában. Az 1991-re elképzelései azonban jócskán megváltoztak, hiszen a magyarországi gazdasági rendszerváltás az ő korábbi törekvéseitől eltérő módon valósultak meg. Korábbi tervei ellenére tehát nem vágott bele a távközlési piacba. Pedig 1993-ban Siklós Csaba menesztésekor Széles neve is felmerült, mint távközlési miniszter, de nem vállalta el. Megmaradt korábbi területénél, a számítástechnikánál, és talán kormánybefolyásra is, de megvette a teljesen padlóra került székesfehérvári Videoton céget, mellyel tőkeereje kimerült, így a Műszertechnika Rt. a közreműködésével létrehozott helyi telefontársaságok legtöbbszörből rendre kivonult. A helyi telefontársaságok létrejöttében a Műszertechnika katalizátori szerepe azonban el nem vitatható.

A Műszertechnika érdekeltségi körének megváltozását a Jász-Com Rt. részéről a vezetők, Boros Dezső, Matók István, Nagy Sándor, Papp Zoltán jó érzéssel és idejében felismerték, és cselekedtek is. Jelentős befektető nélkül a telefonfejlesztést nem lehet megvalósítani. A Műszertechnika nélkül pedig csak bukás lett volna az út. Olyan külföldi tőkés-társakat kellett keresni, akik hajlandók pénzüket kockáztatni a jászvári telefonhálózat megépítéséért. A keresés már 1992-ben elindult. Az önkormányzatok kapcsolatainak bővülése és határok nélküli megvalósulása hozott ebben az ügyben is segítséget. Jászberény polgármestere még 91 őszén egy önkormányzati delegáció révén Zürichben járt. Itt megismerkedett a svájci Faluszövetség vezetőivel és meghívta őket Magyarországra.

A svájciak Fritz Scheurert, egy kisváros nyugalmazott jegyzőjét delegálták. A történetben egyáltalán nem lényegtelen, hogy Scheuer úr felesége magyar asszony. Innentől kezdve a telefonfejlesztést nagyon befolyásolta a Svájcba elszármazott magyarok szerepe is. Scheurer úr Magyarországon járva Jászberénybe is ellátogatott, és találkozott a Jászsági Önkormányzati Szövetség képviselőivel. Kérdésükre, hogy miben kellene segíteni, azt a választ kapta, hogy a telefonhelyzet megoldásában. A házaspár Svájcba visszatérve a Svájci Faluszövetség révén kormány szintre is eljuttatta magyarországi tapasztalatukat és a javaslatot, miszerint a telefonfejlesztésbe kellene Magyarországon befektetni. Most idézünk Magyar Levente egy interjújából, melyet ezzel a történettel kapcsolatban adott 1994 tavaszán, felelevenítve a történeteket:

"- Ők ezt nagyon komolyan vették, hisz látták, hogy mi a helyzet a Jászságban. Svájcba visszatérve kormány szintre juttatták el az ügyet. Máig őrzök egy értesítést, mely arról szól, hogy 100 millió frankos hitelhez ad kormánygaranciát a svájci kabinet, ha Magyarországon a telefonfejlesztésbe valaki be kíván fektetni. Ez az információ gyorsan terjedt Svájcban, mert a Swiss PTT Telefonszolgálat komolyan fontolóra vette, hogy Magyarországon befektet, hisz erre itt jó lehetőség van. A Swiss PTT-nél ráadásul egy magyar tanácsadó, szakértő, Várszegi Levente dolgozott. Így a tárgyalások felgyorsultak és a Műszertechnika helyére tőkeerős, szakmai befektető léphetett. A svájci partnerek már 1992 őszén készen álltak arra, hogy a Jász-Commal együttműködjenek. Magyarországon több területen kívántak befektetni és a Matáv privatizációja is érdekelte őket."

Miközben a Jász-Com Rt. és a térség vezetői szakmai befektetők idecsábításával töltötték az időt, a Matáv sem tétlenkedett. Jászberényt 1992 decemberére elérte az országos optikai gerincvezeték. Itt ágazik el Jászapati-Heves, illetve Szolnok irányába. A jászberényi telefonközpont ekkor 1800-as kapacitású, ám egy technikai megoldással 140 vonalal bővíthető. A beruházás költségeit a Matáv 700 ezerre számolta ki. Az új előfizetőktől csatlakozási díjként 41 500 forintot kértek. Ám végül ebből sem lett semmi. A Kábel Kft. zavarkeltő stratégiája még érvényben volt, egy újabb akcióval még a Matáv ellenszenvét is kiváltották.

Nem éréktelen azonban az összegeket emlékezetünkbe vésni. Egy vonalért 1992 végén 41 500 forint bizony rengeteg pénz volt!

A politika hálójában

A svájciak megjelenése tehát új fordulatot adott a jászsági telefonfejlesztésnek. Tulajdonképpen kulcsa lett a további eseményeknek. A Mű-

szertechnika végül is 1993 márciusában eladta részvényeit a Jászsági Telefonfejlesztési Alapítványnak. Jó üzletet kötöttek a jászságiak, mert a befizetett 10 millió forinttal 20 millió forint értékű részvénycsomaghoz jutottak és ezzel együtt a Jász-Com Rt.-nek tulajdonosai is lettek.

A naptár azonban ekkor már 1993-at mutat, melynek őszére ígérték a telefonfejlesztés megvalósulását. A dolog azonban vontatottan halad, ugyanis a Parlament még nem alkotta meg sem a távközlési, sem a koncessziós törvényt, amelyek hiányoztak a megfelelő jogi környezet kialakulásához. Ezért egy olyan társaság létrejötte is késett, mely valóban képes megvalósítani az áhított beruházást. A Matáv Rt. pozíciója is csak nagyon nehezen változott. Siklós Csaba távközlési miniszter idejében a fő jellemző a Matáv monopóliumának megőrzése volt. Időközben 15 olyan helyi telefontársaság jött létre az önkormányzatok összefogásával és a Műszertechnika részvételével, mely árgus szemekkel figyelte, hogy mi történik a távközlési törvény kapcsán, s hogy a jászságiaknak sikerül-e rést ütni a Matáv monopóliumán, ugyanis ebben a küzdelemben a frontharcos szerepét vállalták. 1993 májusára azonban sok változás történt. A Matáv vezetésébe is új ember került, Horváth Pál személyében, majd a miniszteri székben is változás történt. E helyütt kell megjegyezni, hogy Schamschula György távközlési vízügyi és közlekedési miniszter közreműködése felgyorsította a magyarországi telefonfejlesztés ügyét. A Matáv is változtatott az álláspontján és hajlandónak mutatkozott arra, hogy a helyi fejlesztési társaságokkal együttműködjen, sőt, hogy a kistársaságokba anyagilag is beszálljon, tőkés-társ legyen.

1993. május 5-én éppen Jászberényben, a Hotel Lehelgyöngye nevezési éttermében folytattak hosszas tanácskozást a Matáv vezetői a minisztérium illetékesei, valamint a Jász-Com Rt. és a svájci Swiss PTT képviselői is. Egy olyan szándéknyilatkozatot adtak ki, amelyben leszögezték, hogy a három tárgyaló fél közösen valósítja meg a jászsági telefonfejlesztést. Horváth Pál, a Matáv akkori vezérigazgatója ezt nyilatkozta: *"A Jászság problémájával már régóta foglalkozunk. Nem látszott más alternatívája a gyors megoldásnak, minthogy társasági keretek között valósítjuk meg a fejlesztést. A Jász-Com, a Swiss PTT és a Matáv abban állapodtak meg, hogy közösen létrehoznak egy társaságot, amely alkalmas lesz a fejlesztés megvalósítására, és a szolgáltatásra. Remélhetőleg augusztus végén, szeptember elején sor kerülhet a társasági szerződés aláírására. A finanszírozásban számítunk a világbank befektető intézetének, az IFC-nek a bevonására is. Mai megállapodásunk remélhetőleg minta lesz a jövőben a többi helyi társaság számára is."*

Ugyanezen a napon a Swiss PTT nevében Várszegi Levente a következőket mondta: „A Jászság érdekében 40-45 millió dollárt áldozunk. Azonban a Matáv privatizációjában is szeretnénk részt venni. Magyarországi terveink tehát nagyok.”

Papp Zoltán, a Jász-Com Rt. ügyvezető igazgatója nyilatkozatában ezt mondta: „Óriási eredmény, hogy a Matáv igazi partnernek tekintette az önkormányzati társaságot. Az érdekeket sikerült közös nevezőre hozni, s így a legrövidebb idő alatt valósulhat meg a hálózatépítés. A jászsági munkaerőt, a kisvállalkozókat bevonhatjuk a munkába. Az eddigi igénylőknek a befizetett összegért, azaz 15 ezer forintért telefont tudunk biztosítani. Nyár derekán elkezdődhet a tényleges munka.”

Az optimista nyilatkozatok ellenére azonban 1993 nyarán a tényleges munka még nem kezdődhetett el. A távközlési és a koncessziós törvények hiánya tétlenségre kárhóztatta a türelmetlen szervezőket, de a befektetőket is. A törvénykezési huzavonáról beszél Kis Zoltán is abban az interjúban, mely az Új Néplapban 1994. augusztus 23-án jelent meg:

Huzavona a törvénykezésben

- Különböző gazdasági számítások szerint a telefon hiánya évente 80 milliárdos gazdasági kárt okoz. Az előző parlamentben azonban ez nem sok embert zavart. A Matáv sikeresen manőverezett, monopóliumának megőrzésén. El kell azt is mondani, hogy a Matáv lobby pártsemlegesen működött, nemcsak kormány körökből, de az ellenzék soraiból is akadtak támogatóik. A koncessziós törvény megszületését sikeresen hátráltatták, így azt csak 1991-ben tudta megalkotni a parlament. Ez azonban kevés a boldoguláshoz. A távközlési törvény is kellett, melyet közel 2 év alatt „sikerült” tető alá hozni.

- Mi volt az oka-e hosszú vajúdnak?

- Egyik, a Matáv privatizációja, mely közben zajlott. Talán lett volna olyan helyzet, hogy a Matávot piaccal együtt kínálják. Ez esetben monopóliuma is megmaradt volna. Megítélésem szerint ezt a közben megalakult 15 önkormányzati helyi telefontársaságnak köszönhetően sikerült megtörni, s a Matávot piaci magatartásra szorítani. Másik ok az érdekeltség, mely sokakat a Matávhoz fűzött. A távközlési törvényt elég szerencsétlen módon összekapcsolták a rádió-tv és a frekvencia törvénnyel. Ebből a csomagból időközben a rádió-tv törvény megbukott. Végülis 1991 novemberétől 92 végéig rágódtunk a távközlési törvényen, amit ekkor elfogadtunk. Hatályba azonban csak 1993. július elsejétől lépett, így addig a telefontársaságok tétlenségre voltak kényszerítve.

- Telefonügyben Ön többször hallatta hangját a Parlamentben.

- Háromszor szólaltam fel, s Petz Péterrel, a Duna-Tel távközlési szakemberével közösen közel 120 módosító indítványt nyújtottam be a törvénytervezethez. Ezek nagy része be is épült a törvénybe, így kedvezően változott a helyi telefontársaságok javára. Az eredeti elképzelés szerint csak 1994. április 30. után lehetett volna a koncessziós pályázatot kiírni, addig a Matáv monopóliuma megmaradt volna. Most - 1994 májusában - ott tartanánk, ahol tavaly szeptemberben voltunk. Nyertünk tehát 7 hónapot. Hadd említsem meg, hogy az önkormányzati szövetségek, közöttük a jázsági is, és a kisvárosi, Magyar Levente vezetésével - nagyon sokat tettek azért, hogy a törvény jó legyen. A szövetségek nyomására került bele, hogy koncessziót kell kiírni, ha azt az önkormányzatok kérik. Hasonlóan az is, hogy a korábbi szolgáltatónak - jelesül a Matávnak - együtt kell működnie a koncesszió nyertesével. Ugyanakkor a nyertesnek kemény feltételeket kell teljesítenie, például a Matáv vonalait át kell vennie, az országosan érvényes tarifákat el kell fogadnia, és a fejlesztés ütemét is előírják nekik. Ám a törvény ezzel együtt korrekt és elfogadható.

- Ezt a 3 éves késlekedést 1991-ben nem lehetett előre látni?

- Optimisták voltunk. Úgy gondoltuk, ehhez nem kell pénz, hisz a külföldiek itt toporognak, hogy hozhassák tőkéjüket. A Matáv privatizációja sem sikerült igazán jól. Sajnos Siklós Csaba miniszter úr és Horváth Pál Matáv vezérigazgató idejében szinte semmit sem tudtunk elérni. Bölcskei Imre államtitkár viszont nagyon pozitív szerepet játszott, segített. Scham-schula György miniszter úr szintén segítőtleg lépett fel. Tavaly szeptember végén kiírta a koncessziós pályázatot. Az elbírálást is időre megcsinálták és 1994 március 1-én itt nálunk, Jászberényben elsőként hirdették eredményt. A Jász-Tel Rt.-vel a parlamenti választás két fordulója között írta alá a szerződést. Ez is jelentős, hisz elnapolhatta volna a következő kormány számára, s akkor újabb hónapokig nem történt volna semmi. Megítélésem szerint a Matáv monopóliumát sikeresen törtük meg, s így jóval előbb telefonhoz jut a Jászság. A Matáv anyagi lehetőségei kimerültek az országos gerinchálózat kiépítésével. Területi hálózatokat ott létesít, ahol gyors a megtérülés. Ez logikus és gazdaságilag szükségszerű. A Jászság az ország távoli csücskei, a tanyás, ritkán lakott körzetek nem azok a területek, ahol a gyors megtérülés lehetséges. A Jászság 12 ezres jelenlegi igénye mellett az 1995 végére előírt 19 ezer vonalra én nem látok elegendő vevőt. Pedig ezt a Jász-Telnek meg kell csinálnia, ez áll a szerződésben. Ilyen helyzetben a Matáv ebben a térségben 2000-ig nem fejlesztett volna. Ezt mi megelőztük, s úgy érzem megérte.

Nyertes koncesszió

1993-ban azonban mégiscsak felgyorsultak az események. A KHVM még májusban felhívást tett közzé az önkormányzatok részére, jelezék, hogy igényüket a távközlési primer körzetük területére akarják-e a koncessziós pályázat kiírását. A Jászság természetesen igenlő választ adott. Megszületett a távközlési törvény és 1993. júliusában hatályba lépett. A távközlési szolgáltatási joggal viszont csak a Matáv rendelkezett, tehát a Matáv nélkül semmiképpen nem lehetett a telefonfejlesztést reálisan megvalósítani sem a Jászságban, sem Magyarországon. Scham-shula György minisztersége alatt azonban a koncessziós törvény megjelenése után röviddel döntöttek a telefonfejlesztés koncesszióba adásáról és a 25 primerkörzetre kiírták a koncessziót.

Nem haszontalan itt megjegyezni, hogy a primer körzetek a Matáv körzeteihez, műszakilag, területileg, szervezetenként behatárolt egységeihez igazodtak. A megyehatárok itt éppúgy elválasztottak településeket, mint korábban. A jászsági primerkörzetből ezért kimaradt a négy nem jászsági település, Tizasüly, Kótelek, Nagykörű és Tarnaörs. Ezzel együtt a legkisebb primer körzet, a Jászság, eleve a veszteséges üzemeltetés reális esélyét vetítette előre. Ezzel azonban a befektetők már ekkor számoltak

A svájci nemzeti távközlési szolgáltató, a Swiss PTT már végképp elkötelezte magát a jászsági telefonfejlesztés mellett. A Jász-Com Rt.-vel és a Matávval közösen készült a koncessziós pályázatra. Novemberben azonban egy újabb tőkéstárs tűnt fel a láthatáron, mégpedig a holland nemzeti távközlési szolgáltató, a PTT TELECOM NETHERLANDS. A hollandok megjelenése és befektetési szándékaik, a svájciakkal való együttműködési terveik méginkább reálissá tették, hogy a Jászságban lesz telefon. Rövid idő alatt létrehoztak egy konzorciumot a svájci, a holland telefontársaságok és a Jász-Com részvételével. A magyarországi adókedvezmények kihasználását megcélózva - öt éves adómentesség, és azt követően 60 %-os adómérséklés volt akkor jog szerint biztosítva - egy átmeneti társaságot is alakítottak, hogy a későbbiekben adókedvezményekre jogosultak legyenek.

1994. január 3-án a Jászság Telecom Konzorcium - melynek tagjai a Swiss Telecom PTT, a Jász-Com Rt. és a PTT NETHERLANDS - beadta a jászsági primer körzet telefonfejlesztésére szolgáló pályázatát. A Matáv Rt. a koncessziós pályázatban nem kívánt részt venni, de annak elnyerése után alakítandó társaság tagjaként kívánt a későbbiekben szerepelni a Jászság telefonfejlesztésében.

1994. március 1-én Schamschula György miniszter Jászberényben a városháza dísztermében hirdette ki a koncessziós pályázat eredményét.

A pályázat elnyerésekor a svájciak már 70 millió forintot investáltak Magyarországon. Terveik szerint a beruházás 40 millió dollárt igényel.

A koncessziós szerződés sarokkövei a következők: **a Matáv jelenlegi meglévő vonalait át kell venni és a szolgáltatást folyamatosan biztosítani kell. A Matáv dolgozóit is át kell vinni az új társaságba és foglalkoztatni is kell őket. A fejlesztések révén 1995. december 31-ig 19 ezer telefonvonalat kell kiépíteni, 2003-ig pedig 21 ezret. Ötszáz lakosonként egy-egy nyilvános telefonállomást is létesíteni kell.**

A Jász-Tel Rt. születése

A koncessziós pályázat elnyerése után a három résztvevő 1994. május 11-én megalakította a Jász-Tel Rt.-t. Igaz előbb négy alapító volt a láthatáron. Korábbi ígérete szerint a Matáv is részt kívánt venni a Jász-Tel Rt.-ben. Ennek értelmében készítették elő az alapító dokumentumokat. A négy résztvevő össze is ült, hogy aláírásával szentesítse azt. Az alaptőke megoszlás ebben az esetben így lett volna: 7,5 % a Matáv része meglévő eszközeinek apportjával, 25 % a Jász-Com Rt., 33,7 % a svájci és 33,7% a holland társaságé. A Matáv képviselője azonban tökerésze mellé bizonyos kérdésekben vétőjogot akart magának. Ez a nemzetközi gyakorlattal teljesen ellentétes lett volna. Egy részvénytársaságban minden szavazat a részvénytársaság nagyságához igazodik, nem lehetséges, hogy bárki vétőzzon. Így a Jász-Tel Rt. három résztvevővel született meg. A Swiss PTT és a PTT Telecom Netherlands egyaránt 37,5 százalékot birtokolt a részvényekből, míg a Jász-Com 25 százalékos pakettel, plusz 1 szavazattal rendelkezett a 820 millió forintos alaptőkés cégnél. A Matáv ezzel teljesen átadta a terepet a svájci, holland, magyar befektetői hármasnak. A magyar államnak azonban a koncesszióba adás mindenképpen jó üzlet volt, hisz a koncesszió elnyerését követően nem keveset kellett fizetniük a társaságoknak. A Jász-Tel 1994-ben 106 milliót fizet be koncessziós díjként, majd 1995-ben 20 millió 980 ezret, s 1996-ban 20 millió 760 ezret.

A Jász-Tel Rt. megszületését követően már felfokozott várakozás volt a Jászországban. A naptár 1994 nyarát mutatja, de még egy kapavágás sem történt. A telefontársaság vezetője pedig egyet ígért biztosra, az első telefonok 1995 nyarán fognak megcsörrenni. Tegyük hozzá gyorsan ez így is történt, tehát Várszegi Levente nem beszélt a levegőbe.

A jászországi csalódottsága azonban nem tagadható. A várakozás ellenszenvvé alakul. Sokan szidták a Jász-Com-ot, annak vezetőit, az alapítvány létrehozóit. Gyakran a pénzek elsikkasztásával vádolják

őket. A Jász-Com Rt. igazgatóságának elnöke Boros Dezső őszintén bevallja, nem tudták mire is vállalkoztak 1991 őszén, amikor a telefonfejlesztésbe belefogtak. Az Új Néplapban 1994. augusztus 30-án megjelent interjúban mondta: „Nem tudtuk mit vállalunk!”

- Amikor az egész telefonfejlesztés szóba került, a jászsági polgármesterek vágyakat fogalmaztak meg, velem együtt természetesen. Emlékszem, hogy már 1990 végén találkoztunk a Matáv Debreceni Igazgatóságának szakembereivel. Nem tetszett, hogy nem célratörő és határozott magatartást mutattak, s a gyors megoldást nem tárták elénk. Akkor nem tudtuk átérezni, átlátni, hogy mekkora munka kell ehhez és mennyi pénz, s hogy ez nem áll rendelkezésre. Sem a Matávnál, sem az önkormányzatoknál. Talán ezért is volt olyan vonzó a Műszertechnika ajánlata. Azt láttuk, hogy ők igazán tudják, mit kell tenni és akarják is.

- Ők mégis kimaradtak a megvalósításból.

- Egy idő után rájöttünk, hogy a Műszertechnikának nincs pénze. Valószínűleg ez összefüggött a Maxwell ügygel. Széles Gábor kormánykörökben mozgott. Annyira bíztak benne, hogy a törvényeket a Parlament pillanatok alatt megalkotja. Ezért a megvalósítást is rövid idő alatt reméltük. A Jász-Com Rt. létrejött. Elkezdte a terveket csináltatni. A megvalósíthatósági tanulmányterv el is készült, de ezt pénzért csinálta a Műszertechnika. Haladt a munka, de nekünk mindenért fizetni kellett. A Műszertechnikusoknak így folyamatosan volt munkájuk. Addig-addig haladt a dolog, hogy a Műszertechnikát színvallásra kényszerítettük. Kiderült, hogy nekik sincs pénzük.

- Milyen szerepe volt annak, hogy a Műszertechnika elvárása szerint nem volt meg a 25 ezres igény?

- Szerintem semmi. Kikötöttek néhány ilyen sarokpontot, de csak azért, hogy később erre hivatkozhasanak. A Jász-Com Rt. igazgató tanácsa harapófogóba került. Egyrészt a polgármesterek szorongatták, hogy haladjon a fejlesztés, másrészt a Műszertechnika mindent pénzért készített. Beláttuk, ha ezen az úton haladunk, sosem lesz telefon. Ekkor kezdtünk másfelé orientálódni. ...

... A Jász-Com Rt.-nek igazából egy feladata volt: a Jászságot hozza olyan helyzetbe, hogy mire a törvények elkészülnek, képes legyen a koncesszió elnyerésére. Ezt teljesítette is. Minden fontos dokumentációt elkészített és ide vonzotta a tőkeerős befektetőt. Kevesen értik, de a koncessziós pályázaton való részvételnek három fontos kritériuma van. Egyik, hogy a pályázónak legyen távközlési szolgáltatói múltja. A Jász-Comnak ilyen nincs. A svájci befektetőnek, a Swiss PTT-nek viszont igen, hisz ő a svájci nemzetközi szolgáltató vállalat. A második követelmény: a műszaki referen-

cia. Azaz képes legyen a telefonhálózat megépítésére. A Jász-Com erre sem felel meg, hiszen még nem létesített telefonhálózatot, nincs hozzá szakembere, és pénze sem. A harmadik feltétel a szükséges tőke, ami nekünk szintén nincs. A koncessziós pályázaton tehát sikerrel csak az vehetett részt, aki e három feltételt teljesíteni tudja. A Jász-Com Rt. elérte, hogy olyan társakat talált, akik ehhez megfelelőek.

- Sok küzdelem jellemezte az elmúlt 3 évet a Matávval.

- Igen, sok vitánk volt. Azonban egyet látni kell. A piacgazdasági játékszabályokat mindnyájan most tanultuk. Nem tudtuk, hogy mi a piaci verseny, s, hogy a gazdasági érdekek, milyen fordulatokat képesek produkálni. Visszatekintve az eseményekre a Matáv magatartásában szándékos károkozást felmutatni nem lehet. Sok esetben nem segítettek nekünk. Miért is tették volna? Nekik nem az volt az érdekük, hogy a Jász-Comot pátyolgaszák. Nem hiszem, hogy a Matáv, vagy bárki más 1991 őszén előre látta, hogy milyen utat kell megtenni 1994 tavaszáig. A magam részéről biztos, hogy még egyszer nem vállalnám. Nem tudtuk, mit vállalunk, amikor megalakítottuk a Jász-Comot. A vágyainkat fogalmazzuk meg. Az igazgató tanács és Papp Zoltán, a Jász-Com ügyvezető igazgatója rengeteg kritikát kapott. Mondhatni mindenki szidott bennünket. A lakosság a türelmetlensége is érthető. Egyet azonban kérem fogadjanak el tőlem. Ha nincs Jász-Com, ha nem lavírozunk ennyit, akkor a Jász-Comnak nem lesz telefonja csak évek múlva. A Jász-Com meggyorsította a folyamatot. Nagyon remélem, hogy érdemes volt.

A koncesszióval elindulni tehát nem is volt olyan nehéz. A svájciak egy elszármazott magyart, Várszegi Leventét bízták meg azzal, szülőhazájában építsen fel egy céget. Ő szintén a megyei lapban 1994. szeptember 6-án így mondja el a történetet:

Nekünk ez üzlet, megtérülésre számítunk

A jász-Com telefonügy megoldásába a Swiss Telecom PTT vállalt jelentős szerepet, s egy tanácsadóját, Várszegi Leventét küldte Magyarországra.

- A világon mindenütt lebontják a monopóliumokat, a piacokat a liberalizáció jellemzi. Így van ez Svájcban is. Az én cégem is elvesztette korábbi telefonszolgáltatási monopóliumát. A meglévő tudást, a tapasztalatot azonban hasznosítani kell. Ebben a helyzetben nem tehet mást egy cég, minthogy szétnéz külföldön. Így kezdett tájékozódni a Swiss PTT is a külföldi lehetőségekről. A svájci faluszövetségtől jött az információ, hogy a Jász-Comban nagyon kell a telefon. Magyarországgal egyre bővülő kapcsolat alakult ki. Az európai telekommunikációs kiállítás 1992-ben itt volt Budapesten. Magam is itt jártam akkor. Szétnéztünk az

országban, tárgyaltunk Gödöllővel és Jászberénnyel. 1993 februárjától a Jász-Com Rt.-vel már egészen szoros kapcsolatunk alakult ki. Ekkortól már rám bízta a magyarországi tárgyalásokat.

- Mit vizsgáltak meg, ami alapján eldöntötték, hogy itt fektetnek be?

- Először megnéztük a piaci igényt. A 3 százalékos ellátottság az szinte semmi. Egy fejlődő országban minimum 25-30 százalékos vonal-számnak kell lennie. Vizsgáltuk a technikai lehetőségeket. Tárgyaltunk a Matávval is, mert igen jó kapcsolatunk van velük. Hosszú időt vett igénybe amíg beledolgoztuk magunkat a magyar törvények dzsungelébe. Finanszírozó partnert is keresni kellett. Mi értjük a szakmát a hálózatépítés és szolgáltatás terén. Ehhez azonban előbb pénz kell. Így jutottunk el 1993 őszéig, amikor a koncessziós pályázatot végre kiírta a miniszter.

- Felkészültek voltak a pályázat elkészítéséhez?

- Nem tétlenül vártuk a pillanatot. A Jász-Com Rt. aránylag jó tervekkel rendelkezett már. A pályázat feltételei szerint azonban ezeket át kellett dolgozni, különösen a finanszírozás szempontjából, illetve gazdasági számításokkal kellett kiegészíteni. Tíz évre szóló üzleti tervet készítettünk, a megtérülést részletesen levezetve. Ilyet a Jász-Com előtte természetesen nem is készíthetett. El kell mondanom, hogy az ő előkészítő munkájuk óriási segítség volt. Ők alapozták meg, hogy végül a pályázatot elnyertük.

- A megtérülési mutatók milyenek? Mikor fog a beruházás hasznot hozni?

- Sajnos a Jászság nem jó számokat mutat. Mi 8 évvel számoltunk, de inkább 10 év mondható reálisnak, amikor a megtérülés várható. A lakósűrűség kicsi, sok a tanyás terület. Számukra nem is légvezetéken visszük majd a vonalat. Olyan rádiótelefont kapnak, mely helyhez kötött, tehát autóban nem használható.

- Kanyarodjunk vissza a Jász-Tel Rt. születéséhez. A Matáv kimaradt a cégből.

- A Matáv az előkészületi munkában nem tudott részt venni. Amikor készen voltunk a tenderrel, bemutattuk nekik. A meglévő hálózattal és telefonközponttal - amit becsült értéken elismertünk - lett volna tulajdonos az Rt.-ben. Csakhogy néhány ponttal ők nem értettek egyet. Vétőjogot akartak, ami új magyar találmány lett volna. Olyan nincs, hogy egy kisebbségi tulajdonos megvétózza a többségi tulajdonos akaratát. Így maradtak ki.

- Milyen cég lesz a Jász-Tel Rt.?

- A koncessziós jogot 25 évre kaptuk. Ezen belül 8 évre kizárólagosan. Egy felkészült, stabil céget hozunk létre. Egyenlőre több svájci és

holland vezetővel dolgozunk, de folyamatosan keressük a magyar szakembereket is. Tőke és tapasztalat nélkül nem lehet dolgozni. Mi a jelentős tőkebefektetés mellett a svájci precizitást is szeretnénk idehozni. A járszági fejlesztés megvalósításához 4 milliárd forint szükséges. Én személy szerint örülök, hogy szülőhazámnak segíthetek. Viszont ez üzlet. Tehát csak úgy lehet, úgy szabad dolgozni a Jász-Tel Rt.-nek, hogy rentábilis legyen. A tulajdonosok, akik között a Jász-Com, s általuk a helyi önkormányzatok is ott vannak, ezt várják el tőlünk. A koncessziós szerződés szigorú feltételeket szab nekünk, tehát kemény munka következik, melynek eredményeképp végre lesz telefonjuk az itt élő embereknek.

Ki mit ígér?

S itt vagyunk 1994 őszén, amikor már a látványos része is elkezdődött a fejlesztésnek. A Jász-Com által apportként hozott építési tervdokumentáció, s a megszerzett építési engedélyek alapján megkezdődhetett a munka. A 18 járszági települést két úgynevezett külső gyűrűvel kötötték össze. Az optikai szálak gerincvezetékét 1994. július 19-én kezdték lefektetni. Jászfelsőszentgyörgy, Pusztamonostor, Jászdózsa, Jászágó, Jászfényszaru, Jászárokszállás térségében még ősszel, a mezőgazdasági munkákat követően. A földbe került fényvezető optikai kábel a világ legkorszerűbb eszköze. Húsz-harminc szálak kötegekben fektetik le, egy pár üvegszálon 2400 telefonvonal működik azóta.

Még a nyár folyamán tendert hirdettek a kapcsolástechnikai, átviteltechnikai berendezések és kábelek szállítására. A svájciak régi partnerével az Ericssonnal egy 21 ezer vonal kapacitású AXE típusú főközpont és 18 darab RSS központ szállításáról egyeztek meg. Ennek értéke mintegy 800 millió forint volt. A NOKIA-val az átviteltechnikai berendezések szállításáról egyeztek meg, ennek értéke 300 millió forint. Minden járszági településen készült egy a helyi hálózatot „irányító” egység, azaz RSS épület. Ezek összesen 40 millióba kerültek, s jászberényi irodaház építkezése is 1994-ben kezdődött el.

A fejlesztés következő fontos állomása 1995 március elseje. A Jász-Tel Rt. ekkor vette át a Matávtól a szolgáltatást, a térségben meglévő 3069 telefonvonalat és a hozzátartozó műszaki berendezéseket, valamint 32 dolgozót is. A szolgáltatással párhuzamosan az új telefonok bekötése is megkezdődött. Jászfelsőszentgyörgy volt az első település, amely megkapta a teljesen új hálózatot. 1995. május 16-án az egész faluban, minden igénylő rácsatlakozhatott a Jász-Tel Rt. által épített korszerű telefonhálózatra. A fejlesztések szinte minden településen egyszerre kezdődtek, s 1995 végére

jelentősen bővült az előfizetők száma. Különösen 1995. októberének közepétől, mert a jászberényi székházat, s benne az új digitális telefonközpontot ekkor helyezték üzembe. A nagy tömegű bekötések ekkor kezdődtek. 1996 májusára már az alábbi táblázat szerinti vonalszámok voltak a Jászságban.

HELYSÉGNÉV	LÉLEKSZÁM	LAKÁSSZÁM	VONALSZÁM ÖSSZESEN	ELLÁTOTTSÁG A LAKÁSOK %-ÁBAN
Jászladány	6152	2300	792	34,43 %
Jáskisér	6166	2212	766	34,63 %
Jásztelek	1745	650	226	34,77 %
Jászdózsa	2346	1150	420	36,52 %
Jászákhalm	3051	1220	475	38,93 %
Alattyán	2100	870	341	39,20 %
Jánoshida	2768	1100	434	39,45 %
Jászsós-szentgyörgy	4014	1540	611	39,68 %
Pusztamonostor	1811	650	269	41,38 %
Jászfelső-szentgyörgy	1833	600	269	44,38 %
Jász-szentandrás	2985	1500	676	45,07 %
Jászapáti	9762	3755	1807	48,12 %
Jászárokszállás	8757	3400	1684	49,53 %
Jászfényszaru	6000	2400	1201	50,04 %
Jászágó	807	320	172	53,75 %
Jászboldogháza	1975	725	406	56,00 %
Jászivány	487	210	133	63,33 %
Jászberény	29702	11271	8040	71,33 %
MINDÖSSZESEN	92461	35873	18722	52,19 %

A nagy ütemű fejlesztéssel együtt új problémák keletkeztek. A Jászsági Telefonfejlesztési Alapítványhoz befizetett 15 ezer forintért a várakozó nem azt kapta, amire számított. Az 1991-ben elindult szervezéskor az ígért szerint olyan telefonvonal épül a Jászságban, mely kábeltévé sugárzásra is alkalmas, és egy vagyonvédelmi rendszer is csatlakozik hozzá. Továbbá az igénylők a telefonvonallal együtt egy telefonkészüléket is kapnak.

Ezzel szemben a magyar állam a Jász-Tel Rt.-vel kötött koncessziós megállapodásában ilyesmiről szó sincs. A szerződésben az áll, hogy a Jász-Tel Rt. a koncesszió első 6 évében köteles évente 15,5 százalékos vonalszám-növekedést biztosítani. 1997-ig fel kell számolni a várólistát és ettől kezdve az előfizetői igények 90 százalékát 6 hónapon belül ki kell elégíteni. A koncessziós szerződésben a kábeltévééről szó sincs, mint ahogy a vagyonvédelmi rendszerről sem. Hogy ki adja a telefonkészüléket, az sem áll benne.

Ezért aztán 95 tavaszán a telefonra várók csalódottsága egyre növekedett. Korszerű telefonvonalat, szakszóval hozzáférési pontot biztosított a Jász-Tel számukra a befizetett 15 ezer forintért. Telefonkészüléket azonban mindenkinek magának kell vásárolnia. Sokáig úgy tűnt, hogy a Jászsági Telefonfejlesztési Alapítvány meg tudja oldani a készülék-problémát. A befizetett pénzeket ugyanis lekötötték, s az a kamatokkal gyarapodott. Ám az 1995-ös áfa-törvény a telefoncsatlakozási díjat is áfa kötelessé tette. Ez azt jelentette, hogy az igénylőknek a 15 ezer forinton felül az áfát is meg kell fizetni. A telefonigénylőkre tehát az várt volna, hogy amikor bekötik a vonalat még plusz pénzt kell kiadniuk az áfára. Az alapítvány kuratóriuma a Jász-Tel Rt.-vel és a Jász-Com Rt.-vel is egyeztetve úgy döntött, hogy a rendelkezésre álló pénzből az áfa kötelezettséget magára vállalja. Maradt tehát a telefonkészülék problémája, amit minden előfizetőnek ezért kellett saját magának megoldania.

Sokaknak nem tetszett ez, de az sem, hogy nem kapják meg a kábeltévé csatlakozás, t s a vagyonvédelmi riasztórendszert. A legnagyobb ellenállás azonban a ún. Ras-telefonok miatt alakult ki. A Jász-Tel Rt. az Ericsson céggel kötött szerződést, ők szállították a telefonközpontokat. Még 1995 tavaszán 2 konténergységben helyeztek el olyan berendezéseket, amivel az új rendszerű hálózat már működtethető volt, s a régi vonalakat is át lehetett terhelni a digitális központra. A digitális technika azonban nem ismeri a korábbi ikervonalas rendszert. Az ikertársakat tehát szét kellett választani. Ezt úgy oldották meg, hogy az egyik előfizető fixtelepítésű rádiós rendszerű vonalat kapott. Ez a technika a gyors telefonnal való biztosítását segíti elő. A Jász-Tel is azért vásárolt ilyen, hogy majd a tanyás területek telefonellátását is e rádiós rendszerű megoldással biztosítsa.

Ez azonban annyira újdonság volt a jászsági emberek számára, hogy sokan nem tudták elfogadni. Jászteleken mozgalommá szélesedett a RAS-ellenesség. Még a Hírközlési Főfelügyelethez is elmentek, hogy kikényszerítsék a vezetékes hálózat kiépítését a faluban. A legfőbb érvük az volt, hogy a rádiós rendszerű vonalon nem fog jönni a kábeltévé adása.

Semmi sem egyszerű

Néhány számadattal illusztráljuk, hogy a telefonfejlesztés során mekkora munkát kellett elvégezni. Tizenhét jászsági településen készült RSS-épület, azaz kis helyi telefonközpont, mely a helyi hálózatokat irányítja. A nagyobb településeket több, ún. nagyelosztó létesült, mely egy-egy körzet előfizetői számára biztosítja az összeköttetést. Jászberényben 21, Jászapátin 8, Jászkiséren 4, Jászárokszálláson 9, Jászfényszaruban 8, Jászladányban 5 nagyelosztót kellett létesíteni.

Ahhoz, hogy egy-egy nagyelosztó körzetében a beruházás megvalósulhasson természetesen megfelelő terveket kellett készíteni, és azokat a legkülönbözőbb hatóságokkal és hivatalokkal egyeztetni, engedélyeztetni. Ezek a következők: egyeztetni kellett a területen lévő minden közmű tulajdonossal. Tehát gáz, víz, csatorna, áramszolgáltatás, távközlés. Engedély kellett a műemlékvédelmi hatóságtól, a Környezetvédelmi Főfelügyelőségtől, a Természetvédelmi Felügyeletről, közterületek esetében a helyi önkormányzatoktól, mivel utakat is érintett a telefonhálózat, így a Közüti Igazgatóságtól és a Közlekedés Felügyeletről is szükség volt engedélyekre. Ahol a vasutat érintette, ott a MÁV-tól. A Jászságot körbeölelő két gyűrű esetében a Magyar Honvédségtől, a Vízügyi Igazgatóságtól, a MOL Rt.-től és a szolgalmi jogot a földhivatalnál is be kellett jegyeztetni. Amikor mindez megvolt a Hírközlési Felügyelethez kellett elmenni, mely kiadta az elvi és építési engedélyt. Ez 30 nap elteltével emelkedett jogerőre, a munkálatokat a Jász-Tel Rt. ekkor megkezdhetette. Amikor egy-egy körzetben elkészült a feladattal, akkor a fent felsoroltaknak át kellett venni, illetve ellenőrizni az elvégzett munkák után a helyreállítást, s ha ez mind sikeresen megtörtént, akkor újra a Hírközlési Főfelügyelethez kellett folyamodni, mely kiadta a használatba vételi engedélyt. A telefon szolgáltatást ekkor lehetett elkezdeni.

A száraz adatok

A telefonfejlesztés során kiépült 188 kilométer optikai gerincvezeték, 480 kilométer földkábel. s 120 km légvezeték. 1996. májusának végén 17533 vezetékes és 2252 RAS-os telefon működött. A hálózatépítés intenzív szakaszában 15 fővállalkozó dolgozott a beruházáson és kb. 1500 dolgozót foglalkoztattak.

A Jász-Tel Rt. székháza, s benne a korszerű 25 ezer vonal kapacitású digitális telefonközpont 200 milliós kiadás volt, és 1995. szeptember 29-én avatták fel. A jászsági települések közül elsőként Jászfelsőszentgyörgy hálózata készült el. A telefon-előfizetőket 1995. május 24-én kötötték be. A további sorrend: Jászágó június 8., Jászdózsa július 10. Pusztamonostor július 13., Jászivány október 30. A következők november 20-ra kaptak telefont: Jászfákóhalma, Jászsalsószentgyörgy. Jánoshida, Jászszenyandrás és Jász-boldogháza november 30-ra készült el. Karácsonyra Jászfényszaru és Jászárokszállás hálózata is kiépült. Alattyan és Jásztelek is év végére kapott telefont. Jászapáti 1996. március elsejére szűnt meg a régi kézi kapcsolású telefonközpont. Legkésőbb Jászkisér és Jászládány jutott telefonhoz, ahol április végéig csúszott a határidő. A kemény tél is beleszólt ebbe a késlekedésbe. A lemaradásokat azonban néhány hónap alatt pótolták és

1996 szeptember 27-én a 20 000. telefonvonalat is bekötötték egy alattányi előfizető lakásába.